

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI
ARAGAY

La increïble vida del seductor Josep Andreu i Abelló

Els que el coneixeu no podreu deixar de llegir la biografia *Josep Andreu i Abelló. Els clars obscurs del catalanisme* (Ed. 1984), de Joan Esculies. Als que no el coneixeu, us recomano que la llegiu. Per dos motius: perquè és com llegir una novel·la d'aventures i perquè, tal com remarca l'autor, a través seu es retrata molt bé la complexitat del catalanisme al llarg del segle XX, sempre en diàleg entre l'encaix dins d'Espanya i la via independentista. De fet, d'alguna manera el llibre desmenteix la idea d'una evolució lineal de l'autonomisme cap al sobiranisme en mostrar com la dialèctica entre l'un i l'altre forma part intrínseca de la ja secular cultura política del país. Així doncs, per entendre el gir sobirania actual, resulta molt il·lustratiu aquest viatge per la centúria de la mà d'un peculiar confederalista.

Amb orígens a Montblanc i Reus, Josep Andreu i Abelló (1906-1993) va ser una figura clau a la Catalunya republicana abans i sobretot durant la guerra, a l'exili catalanista (va ser confident de Tarradellas, amb qui tota la vida va mantenir una mena de relació d'amor-odi) i espanyol (ell i Indalecio Prieto van encarregar-se de repartir des de Mèxic els ajuts del govern espanyol a l'exili) i a la Transició, durant la qual, després de tota una vida a ERC i d'haver fet negocis amb la Banca Catalana dels Pujol pare i fill (amb qui va acabar malament), els últims anys va militar al PSC, pel qual va ser senador a Madrid i diputat a Barcelona.

Hi ha tres constants en la vida d'Andreu i Abelló: la seva simpatia

AMIC DE COMPANYS I MACIÀ, LI AGRADAVEN PER AQUEST ORDRE LA GENT, ELS DINERS I LA POLÍTICA

i capacitat de seducció –es ficava la gent a la butxaca–, el gust pels diners i la bona vida, i la passió política. Amb permís de Joan Esculies –a hores d'ara qui millor el coneix–, diria que són importants exactament per aquest ordre. S'ho passava bé envoltat d'amics, coneguts i saludats; li agradava dur les butxaques plenes, fumar havans i allotjar-se en bons hotels, i sentia una atracció fatal pel poder, per manar, per ser allà on es decidien les coses.

Amic personal de Companys i emparentat amb Macià, a tots dos els va tractar íntimament. Va passar amb el primer les últimes hores a Barcelona abans d'enfilar junts la retirada a les tres de la matinada del 24 de gener del 1936, en un cotxe de la Hispano-Suiza. I a Macià, que havia sigut el seu padrí de nocces, el va acompanyar les últimes hores de vida. Quan el president va morir el dia de Nadal del 1933, cap a les onze del matí, a la Casa dels Canonges, Andreu era allà.

Advocat de formació, activista polític des de ben jove, amb 25 anys ja va tenir protagonisme en la fundació d'ERC, amb 26 era diputat per Tarragona i amb 28 es convertia en un dels defensors dels empresonats pels Fets d'Octubre del 1934. Però el seu moment decisiu arriba quan, amb la

guerra, tot i la seva joventut i enmig del criminal caos revolucionari, és nomenat president de l'Audiència de Catalunya i després del Tribunal de Cassació, uns càrrecs que quasi li van costar la vida: miraculosament va sortir viu d'un intent d'assassinat de la FAI, quan va ser cosit a trets per un parell de fusells metralladors disparats de cotxe a cotxe.

El llarg exili el va passar primer a França; després a Mèxic, on va acabar deixant un negoci ruïnós, i en l'etapa més llarga a Tànger, un paradís fiscal on es va fer multimilionari de la mà d'un banc fundat pel franquista Antoni Pedrol Rius, reusenc com ell. Va ser en aquests anys que va freqüentar Joan de Borbó i el seu cercle, i que també es va fer amb personatges com Churchill, el magnat Onassis, el músic Von Karajan... Volia convertir Tànger en una Mònaco del sud de la Mediterrània.

Immensament ric, va establir-se de nou a Barcelona el 1962. Tenia 57 anys. Es va comprar un luxós pis a la Bonanova i circulava amb Mercedes. Aviat es va convertir en puntal de l'antifranquisme. Envoltat d'una aura mítica, flirtejava amb tothom, inclosos els comunistes. El maig del 1968 era a París, el desembre del 1970 a la tancada de Montserrat, el novembre del 1971 va pronunciar les primeres paraules en la constitució de l'Assemblea de Catalunya... Va acabar sent un dels redactors de l'Estatut. I va morir a Madrid el 31 de maig de 1993, un dia després que la seva dona, Adelaida Musté. ♦